

Smittskyddsläkaren informerar om mässling

Den senaste månaden har flera fall av mässling rapporterats i Västra Götaland. Mässling är en allvarlig sjukdom som smittar mycket lätt. Genomgången sjukdom eller två doser av mässlingsvaccinet ger ett effektivt skydd. Den viktigaste långsiktiga åtgärden för att undvika mässlingsutbrott är att vaccinationstäckningen i befolkningen är > 95 %, då uppnås så kallad flockimmunitet. Bland barn i vårt län är vaccinationstäckningen mycket god (97,4 %).

För bakgrund och symptom se information om [mässling](#) och [vaccination mot mässling](#) på 1177 Vårdguiden, [Folkhälsomyndigheten](#) och [Internetmedicin. Västra Götaland](#) har också sammanställt bra information om mässling och uppdaterar löpande informationen om utbrottet.

Vem behöver vaccineras?

Enligt [Folkhälsomyndighetens rekommendationer för mässling, påssjuka och röda hund](#) bör samtliga i befolkningen ha skydd mot mässling, påssjuka och röda hund. Vuxna bör särskilt se över sitt behov av vaccinationer inför utlandsresor. Skyddseffekten efter en dos anses vara 90-95 %. Efter två doser är skyddseffekten > 95 %.

I nuläget är det inte aktuellt med en allmän vaccinationsinsats i befolkningen med anledning av utbrottet i Västra Götaland. Den som önskar förbättra sitt skydd kan vaccineras men detta behöver inte ske skyndsamt.

Vaccination av barn < 6 år sköts via BHV

De i Sverige tillgängliga MPR-vaccinen är registrerade för användning från 9 månaders ålder, men på speciell indikation (till exempel vid pågående utbrott eller resa till område med pågående utbrott) kan läkare ordinera vaccin redan från 6 månaders ålder genom så kallad off-label användning. I dagsläget finns det ingen anledning att tidigarelägga första dosen i Kalmar län med hänsyn till mässlingsutbrottet i Västra Götaland. Dos två ges idag vid 6-8 års ålder och vid utlandsresa innan dos två getts behöver denna inte tidigareläggas.

- Barn som vaccineras med MPR-vaccin **före 12 månaders ålder** ska erbjudas den ordinarie dosen vid 18 månaders ålder. Vaccination före 12 månaders ålder kräver läkarordination (ligger utanför allmänna vaccinationsprogrammet), räknas som resevaccin och bekostas av föräldrarna.
- Vaccination **från och med 12 månaders ålder** sker inom ramen för det allmänna vaccinationsprogrammet. Barn som får den första dosen MPR-vaccin vid eller efter 12 månaders ålder behöver inte någon dos vid 18 månaders ålder.
- MPR-vaccination av barn < 6 år skall alltid göras via BHV.

Vaccination av barn $\geq$ 6 år – 18 år sköts av skolhälsovården

Ovaccinerade barn mellan 6-18 år som är inskrivna i skolan hänvisas till skolsköterska för vaccination.

Vaccination till personer $\geq$ 18 år ordinerar av läkare

Vaccination till personer $\geq$ 18 sker i första hand i primärvården. Läkardordination krävs. Vaccinationen registreras i Svevac. För att underlätta denna registrering har smittskyddet tagit fram en [hälsodeklaration \(pdf\)](#).

För [bedömning av vaccinationsskydd](#), se information från Folkhälsomyndigheten. För den som inte har kvar sitt vaccinationskort och inte kommer ihåg om de vaccinerats eller haft sjukdomen kan vaccination ske utan föregående immunitetskontroll – det är inte farligt att ge en extra dos. Ges två doser vaccin bör intervallet mellan de två doserna vara minst en månad, men det är en fördel om intervallet förlängs, gärna upp mot 5 år.

Kontraindikationer och biverkningar

Vaccinet är ett levande försvagat vaccin och de viktigaste kontraindikationerna är graviditet, kraftigt nedsatt immunförsvar och allvarlig äggallergi. Graviditet bör undvikas under en månad efter vaccination. Kvinnor som planerar att bli gravida bör rådask att vänta. Vid osäkerhet kring om vaccinet kan ges, rådgör med infektionsläkare. Se även [Riktlinje för vaccination vid behandling med antikoagulantia](#).

De vanligaste biverkningarna är rodnad vid injektionsstället och feber. ”Lindrig mässling” kan förekomma. MPR-vaccinet orsakar inte autism eller tarmproblem, se [Frågor och Svar](#) från Folkhälsomyndigheten.

Priorix® är upphandlat vaccin

Mässlingsvaccin finns endast i kombination med vaccin mot röda hund och påssjuka (MPR-vaccination). Upphandlat vaccin är [Priorix®](#) och tillgången på vaccin är i nuläget god enligt leverantören. Det andra preparatet heter MMR-VAXPRO® och har använts tidigare. Vaccin beställs enligt gängse rutiner för vacciner, använd gärna ApoEx. Vaccinet levereras i förpackningar med 10 doser varför detta inte bör förskrivas på recept.

Kostnad och kassaregistrering

Privatpersoner bekostar själv sin vaccination. En dos vaccin kostar 85 kr och besöksavgiften är 200 kr. Registrering sker enligt [Registreringsanvisningar för ersättningar enligt Hälsoval Kalmar 2018](#).

Vaccination av landstingsanställd personal

Mer praktisk information kring personalvaccination mot mässling kommer i slutet av vecka 2.

Vid misstänkt fall av mässling

För att undvika vidare smittspridning skall misstänkta fall av mässling inte sitta i väntrum utan hänvisas direkt till lämpligt undersöknings/isoleringsrum.

Personer som misstänker att de blivit smittade av mässling ska inte söka vård akut utan istället kontakta sjukvårdsrådgivningen 1177 på telefon för att kunna lotsas in i vården via lämpligt isoleringsrum. Detta för att förhindra vidare smittspridning.

Vid misstänkt fall av mässling kontaktar medicinskt ansvarig läkare infektionsjour och smittskyddsläkare informeras omgående.

Provtagning för mässling

Provtagning för mässling (morbilli) bör ske omedelbart vid misstanke (men efter diskussion med infektionsläkare) för bästa diagnostik. Prov skickas via mikrobiologen i Kalmar till externt laboratorium (Lund). Tag kontakta med mikrobiologen (0480-814 41) och meddela att provtagning sker för optimalt omhändertagande. Då kan även eventuella frågor kring provtagning tas upp. Vid klinisk misstanke om mässling skall följande provtagning utföras:

- Blodprov för serologi (S-Morbilli-antikroppar, SST-gelrör, med guldgul propp, Artnr: 3197)
- Nasopharynxsekret för Morbilli-PCR (samma provtagningsset som för influensa, dvs flocked swab i deltaswab-medium, Artikelnr: 103235)
- Urinprov (1-5 ml) för Morbilli-PCR i sterilt rör

Dessa tre prover skickas med en ifylld extern [konsultremiss](#) där provtagningsdatum, remitterande läkare och anamnes/klinisk bild kort beskrivs. Då virus är värmekänsligt skall NPH- och urinprov hållas kylda. Positiva prov telefonbesvaras. Slutsvår skickas direkt till remitterande från analyserande laboratorium (Lund).

Lisa Labbé Sandelin
Smittskyddsläkare
Landstinget i Kalmar län

Smittskyddsläkaren

Postadress
Smittskydd och Vårdhygien
Länssjukhuset
391 85 Kalmar

Webbplats
Ltkalmar.se/smittskydd

Besöksadress
Hus 17, plan 2
Länssjukhuset
Kalmar

E-post
smittskyddslsk@ltkalmar.se

Telefon   Fax
0480-81336   0480-845 31